

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ตำบล ในจังหวัดสุโขทัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้ดูแลเด็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุโขทัย ประเภทองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบล ทั้งหมด 9 อำเภอ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 226 ศูนย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย 5 อำเภอ ซึ่งมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 112 ศูนย์ เก็บข้อมูลจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้ดูแลเด็ก จำนวน 112 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย จำนวน 112 ฉบับ ได้รับการตอบกลับ 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์แล้วแปลความหมาย

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ใช้สถิติ t-test

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมมีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เวียงลำดับดังนี้ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยมีสาระสำคัญแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 8 ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 5

1.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 3 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 8 มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น

1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 4 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี ทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อ 8 นักเรียนของท่านมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เหมาะสมตามวัย

1.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 4 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็ก และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินงานและทิศทางการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย แยกตามรายด้านดังนี้

2.1 ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ในภาพรวมมีปัญหามากที่สุดคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ปัญหารองลงมา คือ หลักเกณฑ์ในการสรรหาบุคลากรเพื่อเข้ามาเป็นผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังใช้ระบบอุปถัมภ์ จึงทำให้ได้ผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดเท่าที่ควร

2.2 ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ในภาพรวม มีปัญหามากที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังไม่มีอาคารเรียนเป็นเอกเทศตามแบบแปลนที่ถูกต้อง ต้องขอใช้สถานที่ของวัด และโรงเรียนในเขตบริการเป็นที่เรียนชั่วคราว ปัญหารองลงมาคือ ห้องเรียน ห้องน้ำ และห้องส้วม ไม่ได้มาตรฐานและไม่เพียงพอ

2.3 ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในภาพรวมมีปัญหามากที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปีเรียนอยู่ในห้องเดียวกันจึงเกิดความยุ่งยากในการจัดประสบการณ์ประจำวัน ปัญหารองลงมาคือ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

2.4 ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ในภาพรวมมีปัญหามากที่สุดคือ ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่า มีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 ด้านอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่งการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเท่านั้น จึงจะได้รับการถ่ายโอนมา ดังนั้นสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพันท์ ไชยวงษ์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า ในปี 2544 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา และพร้อมมีส่วนร่วมทั้งระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะงานวิชาการและ

2. ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมเรื่องที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีอาคารเป็นของตนเอง ต้องอาศัยวัด และโรงเรียนในเขตท้องที่เป็นที่เรียนชั่วคราว สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมการศาสนา(2538, หน้า 45-46) ได้รายงานผลการวิจัยว่าศูนย์ส่วนใหญ่ไม่มีอาคารเรียนหรือโรงเรียนของตนเองโดยเฉพาะจึงต้องอาศัยศาลาการเปรียญหรืออาคารเรียนพระปริยัติธรรมและรองลงมาคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอและผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคัทลียา กันทา(2547) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พอสรุปได้ดังนี้คือ

ปัญหาด้านอาคารสถานที่ในการจัดการศึกษาที่ไม่มีสถานที่ที่เป็นของตนเอง ปัญหาความรู้ ความเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษา ปัญหาความพร้อมของบุคลากรในการทำงาน ปัญหาความเพียงพอของสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาความร่วมมือและความสนใจของชุมชน และปัญหางบประมาณในการบริหารจัดการไม่เพียงพอ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบล กับเทศบาลตำบล พบว่า การเปรียบเทียบมาตรฐานรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้น่าจะเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลต่างก็มีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย มีนักวิชาการประจำองค์การศึกษา มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย จึงทำให้สภาพการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเดช ซาดา (2543) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ครูผู้สอนถือว่ามี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

จากผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย มีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีสภาพการปฏิบัติต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรปรับปรุงสภาพอาคารเรียน ห้องเรียนให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ควรมีที่พักสำหรับเด็กป่วยที่ล้างหน้า แปรงฟัน ที่อาบน้ำ ห้องส้วมเพียงพอ สะอาด และถูกสุขลักษณะ ตลอดจนควรกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ชัดเจน เพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

1.2 ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมเรื่องที่มีปัญหามากที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีอาคารเป็นของตนเอง ต้องอาศัยวัด และโรงเรียนในเขตท้องที่เป็นที่เรียนชั่วคราว ดังนั้นควรหาสถานที่ในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าในเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสุโขทัย